

De Stemming van 4 augustus 2019

Bij veel van de grote media-aandacht de afgelopen 10 dagen rondom het royement van Henk Otten bij FVD, krijg je als kijker/luisteraar/lezer het gevoel dat dit toch wel veel verlies aan kiezers bij FVD zal betekenen. Soms wordt dat ook expliciet erbij gesteld.

Maar het uitgebreide onderzoek onder circa 5000 Nederlanders, dat we de afgelopen twee dagen uitvoerden, laat -wederom- zien hoe verschillend er in de twee bubbels wordt gereageerd, die ik regelmatig beschrijf met behulp van de vergelijking met Ajax en Feyenoord supporters.

Binnen het Nederlandse electoraat is er een vrij vaste groep kiezers (circa 30% van het electoraat), dat zich niet aangesproken voelt door de gevestigde partijen. Zij zijn overwegend somber over hun eigen financiële toekomst, en zijn vooral negatief over de veranderingen in de samenleving, in het bijzonder, die samenhangen met globalisering en immigratie.

Zij stemmen FVD, PVV, SP of 50PLUS en komen, zeker bij andere verkiezingen dan die voor de Tweede Kamer, ook beduidend minder op dan de andere Nederlanders.

Terwijl de PVV in 2017 nog de partij was waar deze kiezersgroep het meest op heeft gestemd met de SP als goede tweede, werd in 2019 FVD de partij, die die groep het meest aansprak. Doordat alle andere partijen zelfs geen 14% haalden bij de PS2019, werd FVD zelfs de grootste met een uitslag van 14,5%. Besef dat de PVV in 2010 15% haalde en de SP in 2006 ook, en in 2002 haalde de LPF zelfs 17% (en had meer gehaald als Fortuyn niet kort voor de verkiezingen was vermoord). Dus deze 14,5% van FVD was op zichzelf niet uitzonderlijk.

Een -beperkt- deel van deze groep FVD-kiezers had liever niet gehad dat dit gedoe rondom Henk Otten was ontstaan, maar uit de peiling van vandaag blijkt, dat dit maar weinig effect heeft op hun voornemen FVD te stemmen. FVD staat nu op 20 zetels (2 minder dan 1 maand geleden). Dat is ruim 13%.

De PVV stijgt -mede daardoor- 2 zetels. Bij de andere partijen zien we kleine verschuivingen van 1 zetel. Wel is het zo dat zowel VVD, CDA als D66 1 zetel stijgen (en ChristenUnie daalt er 1).

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	7-7 2019	4-8 2019	Versch. t.o.v. 2-9 2018	Versch. t.o.v. TK2017
VVD	33	26	27	1	-6
FVD	2	22	20	-2	18
PvdA	9	19	19		10
CDA	19	15	16	1	-3
GroenLinks	14	15	15		1
PVV	20	9	11	2	-9
D66	19	9	10	1	-9
Partij voor de Dieren	5	8	7	-1	2
SP	14	7	7		-7
ChristenUnie	5	7	6	-1	1
50PLUS	4	5	5		1
DENK	3	4	3	-1	0
SGP	3	2	2		-1
Overige partijen		2	2		2
	150	150	150		
Coalitie	76	57	59	2	-17

Interessant is om bij de partijen te laten zien welk deel van de kiezers bij de Tweede Kamerverkiezingen uit 2017 en bij de Provinciale Statenverkiezingen van ruim 4 maanden geleden, aangeeft nu nog steeds deze partij te stemmen. Dan valt vooral op dat in die 4 maanden sinds 20 maart nog maar 79% van de kiezers van die PS-verkiezingen dezelfde partij noemt. T.o.v. de laatste Tweede Kamerverkiezingen is het 68%. Ook hier is goed te zien wat de relatieve sterkte en zwakte is per partij.

Stemtrouw t.o.v. TK2017 en PS2019

verticaal gepercentageerd	Allen	Stemde bij TK2017/PS2019:									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Stemt hetzelfde als bij TK2017	68%	70%	68%	52%	67%	85%	64%	46%	79%	40%	66%
Stemt hetzelfde als bij PS2019	79%	85%	79%	74%	83%	88%	62%	66%	71%	81%	75%

(Ongeveer de helft van degenen die niet meer dezelfde partijen stemmen als bij PS2019 maken weten niet op welke partij ze nu zouden gaan stemmen, de andere helft kiest nu een andere partij).

Ten aanzien van FVD zien we wel dat de electorale potentie van de partij sinds april 2019 wat afgenomen is. De onderstaande tabel laat het zien. Nu zegt 15% dat de kans groot is dat ze FVD gaan stemmen bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen of het zeker gaan doen. Dat was vlak na de Provinciale Statenverkiezingen 4% hoger.

Van alle Nederlanders, die bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 zijn opgekomen, geeft 24% aan wel eens FVD gestemd te hebben (dus met name bij de twee verkiezingen in 2019) of het te hebben overwogen. 76% geeft aan dat nooit overwogen te hebben.

De kans bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen FVD te gaan stemmen

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemgedrag FVD		
		Stemde ooit	Overwoog ooit	Overwoog nooit
Ga ik zeker stemmen	7%	45%	2%	0%
Kans is groot	8%	33%	12%	1%
Kans is groot, noch klein	7%	9%	31%	1%
Kans is klein	12%	7%	31%	7%
Ga ik zeker niet stemmen	66%	6%	24%	91%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Ten aanzien van het vertrouwen in Baudet zien we dat de ijzersterke positie, die hij had bij de PS2019 (en ruim 8,5 scoorde onder de eigen kiezers), afgenomen is. Hij scoort nu een 7,2. Dat is een gemiddelde waarde voor de andere politieke leiders bij de eigen kiezers.

De reactie op de stellingen over de gebeurtenissen laat ook goed zien hetgeen ik heb aangegeven ten aanzien van de reactie van de kiezers van FVD.

Vooraf de kolom van degenen die ooit FVD stemden (en dat zijn dus vooral kiezers die in 2019 FVD hebben gestemd) laat zien wat er bij die groep kiezers speelt: Ja, ze vinden het jammer dat dit gedoe er is, 21% is het eens met de kritiek van Otten op Baudet, 38% vindt dat Baudet te filosofisch is. Maar vooral hoopt 82% van die groep dat FVD bij de volgende verkiezingen de grootste wordt en 90% vindt dat de problematiek bij FVD in de media bewust wordt uitvergroot omdat FVD te groot dreigt te worden! Kortom: zij blijven FVD trouw. (Mede omdat de alternatieven voor die kiezers in hun ogen beperkt zijn).

- zie volgende pagina

Stellingen over het gedoe binnen de top van FVD

Percentage eens	Allen	Stemgedrag FVD		
		Stemde ooit	Overwoog ooit	Overwoog nooit
Ik vind het jammer dat er zo'n gedoe is geweest in de top van FVD	42%	91%	75%	20%
De opstelling van Thierry Baudet is te filosofisch	53%	38%	44%	59%
De kritiek van Henk Otten op de opstelling van Thierry Baudet is terecht	50%	21%	39%	62%
Ik vind het terecht dat Henk Otten is geroyeerd als lid van de FVD	24%	58%	35%	11%
Henk Otten moet zijn zetel in de Eerste Kamer opgeven	36%	71%	53%	22%
De problematiek binnen FVD wordt in de media bewust uitvergroot omdat FVD te groot dreigt te worden	37%	90%	65%	14%
Ik hoop dat FVD bij de volgende verkiezingen de grootste wordt	23%	82%	36%	1%
Met FVD zal het net zo aflopen als met de LPF en Trots op Nederland	56%	17%	41%	71%

Ook is gevraagd of men een door Henk Otten op te richten partij een kans geeft op een stem. 1% van alle Nederlanders geeft dat aan. Onder degenen die FVD hebben gestemd is dat 5%. (Gemiddeld worden door de Nederlanders bijna 2 partijen genoemd, die zij een kans geven. Voor nieuwe partijen waarbij we in het verleden een dergelijke vraag hebben gesteld is 1% een laag percentage).

- zie volgende pagina

Over de PvdD hebben we een min of meer vergelijkbaar onderzoek gedaan. Ondanks het feit dat deze partij bij de laatste drie verkiezingen steeds ongeveer 4% van de stemmen heeft gekregen is er wel behoorlijk veel verloop onder de kiezers. De verdwenen kiezers worden dus goed gecompenseerd door nieuwe kiezers die aangetrokken worden. En omdat de partij ook beduidend langer aan de verkiezingen meedoet is het percentage kiezers dat wel eens PvdD heeft gestemd of het heeft overwogen vrijwel even groot als bij FVD het geval is geweest. (22% van de kiezers die bij TK2017 zijn opgekomen).

We zien dat 6% van de Nederlander zegt zeker PvdD bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen te zullen gaan stemmen of die partij een grote kans te geven. Van degenen die ooit PvdD hebben gestemd is dat 36%. (Ook dit wijst op een percentage dat rond de 3 a 4% zit, de uitslag van vandaag).

De kans bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen PvdD te gaan stemmen

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemgedrag PvdD		
		Stemde ooit	Overwoog ooit	Overwoog nooit
Ga ik zeker stemmen	2%	12%	0%	0%
Kans is groot	4%	24%	3%	0%
Kans is groot, noch klein	6%	21%	20%	1%
Kans is klein	17%	29%	55%	7%
Ga ik zeker niet stemmen	71%	14%	22%	92%
Totaal	100%	100%	100%	100%

- zie volgende pagina

De stellingen over de PvdD laten niet zo grote verschillen zien tussen degenen die wel eens op de partij gestemd hebben en degenen die het hebben overwogen, maar nooit gedaan hebben.

Stellingen over de PvdD

	Allen	Stemgedrag PvdD		
		Stemde ooit	Overwoog ooit	Overwoog nooit
<i>Percentage eens</i>				
Partij voor de Dieren houdt zich te weinig bezig met zaken die mensen aangaan	62%	36%	48%	70%
Het is goed dat Partij voor de Dieren zo voor het belang van dieren opkomt	65%	93%	90%	54%
Het is goed dat de interne discussie over het beleid van Partij voor de Dieren t.o.v. belangen van mensen gevoerd gaat voeren	75%	79%	81%	73%
Marianne Thieme moet meer ruimte geven aan anderen binnen de Partij voor de Dieren	62%	58%	68%	62%
Het is een knappe prestatie van Marianne Thieme om een partij te maken waar circa 4% van de Nederlanders bij de laatste verkiezingen op heeft gestemd	72%	89%	90%	65%
Ik denk dat Partij voor de Dieren op den duur uit de Nederlandse politiek zal verdwijnen	46%	19%	29%	55%

Marianne Thieme scoort onder de PvdD kiezers 7.3. Ook dat is wel eens wat hoger geweest, maar nog steeds een gemiddeld cijfer voor de fractievoorzitters op dit moment. Wel zien we dat de score bij degenen die nooit PvdD overwogen hebben wat lager is dan in het afgelopen jaar het geval is geweest.

- zie volgende pagina

Ten slotte zijn een aantal vragen gesteld over het per 1 augustus ingevoerd Boerkaverbod. Behoudens bij de kiezers van GroenLinks zijn er bij alle partijen meer kiezers voor de invoering van het boerkaverbod dan er tegen. Bij FVD, PVV, 50PLUS, VVD en CDA is meer dan 80% voor het verbod. Van alle Nederlanders is 20% tegen het verbod. De meeste van die kiezers zijn Groen Links- en D66-stemmers van dit moment.

Bent u voor of tegen het ingevoerde boerkaverbod?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Voor	73%	82%	87%	50%	29%	54%	65%	74%	98%	100%	92%
Tegen	20%	6%	7%	43%	59%	32%	26%	15%	2%	0%	2%
Weet niet/geen antwoord	7%	12%	6%	7%	12%	14%	9%	11%	0%	0%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De cijfers voor het moeten handhaven van het boerkaverbod zijn vrijwel hetzelfde als die van de vorige tabel.

Vindt u dat het boerkaverbod moet worden gehandhaafd?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Ja	74%	92%	85%	52%	26%	48%	57%	72%	98%	100%	96%
Nee	21%	5%	7%	40%	66%	44%	37%	16%	2%	0%	3%
Weet niet/geen antwoord	5%	3%	8%	8%	8%	8%	6%	12%	0%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Er zijn ook stellingen voorgelegd t.a.v. dit boerkaverbod. Ook hier zien we de interessante verschillen naar stemkeuze.

- zie volgende pagina

Reactie op stellingen over boerkaverbod

Percentage eens	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Het boerkaverbod is vooral ingegeven door een afkeer van de islam	40%	35%	30%	65%	86%	53%	34%	40%	24%	22%	22%
Het boerkaverbod is vooral symboolpolitiek	55%	47%	38%	82%	79%	56%	59%	74%	40%	40%	44%
Het boerkaverbod ontnemt vrouwen de vrijheid zich te kleden zoals zij willen	50%	41%	38%	48%	72%	50%	51%	50%	44%	51%	51%
Ik voel me onveilig als ik een vrouw zie met een boerka	54%	52%	56%	21%	22%	39%	44%	49%	79%	90%	89%
Ik denk dat geen enkele vrouw vrijwillig een boerka draagt	46%	39%	42%	24%	10%	34%	45%	49%	75%	78%	68%